

Frank Serritslev Søndergaard
Gåsblokvej 9
6240 Løgumkloster

**Myndighed I - Teknik
og Miljø**

Tlf. +45 74 92 92 92
Mobil +45 24 65 17 42
E-mail katgr@toender.dk

Sagsnr.:
01.05.08-P25-24-26
KS: EGM

20. oktober 2026

Dispensation fra § 3 til rydning af vedplanter i beskyttet mose

Du har søgt dispensation til at rydde vedplanter i mosen indenfor projektområdet markeret på figur 1, på matr. 101, Kløjning, Nr. Løgum. Mosen er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens¹ § 3.

Figur 1: Projektområdet (rød markering) i beskyttet mose (rød skravering).

¹ Lov 9 af 03. januar 1992 om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024.

Afgørelse

Tønder Kommune meddeler hermed dispensation² til at fælde og fjerne vedplanter på matr. 101, Kløjning, Nr. Løgum. Dispensation gives på nedenstående vilkår.

Vilkår

Tønder Kommune dispenserer på følgende vilkår:

- Rydning må foregå indenfor projektområdet markeret på figur 1.
- Rydning skal udføres i perioden 1. oktober til 1. marts af hensyn til eventuelt ynglende fauna i området.
- Der skal benyttes køreplader, såfremt det er nødvendigt, for at undgå skader på vegetationen og spor i jordbunden.
- Der må ikke opbevares træ på § 3-området.
- Træ må ikke flises på § 3-området.

Begrundelse

Moser og heder er efter naturbeskyttelseslovens § 3 beskyttet mod tilstandsændringer uden foregående dispensation. Loven administreres restriktivt. Dog kan der under særlige omstændigheder dispenseres til handlinger, som medfører tilstandsændring, såfremt disse vurderes at være naturforbedrende.

Mosen på matr. 101, Kløjning, Nr. Løgum er gradvist tilgroet igennem de seneste årtier, og fremstod ved besigtigelse nærmest komplet kronedækket med dominans af birk og eg. Genskabelse af lysåbne områder vil give mulighed for større udbredelse af urter og græsser, som er karakteristiske for moser. Dermed vurderes det, at skånsom rydning af vedplanter i mosen vil være med til at sikre, at området forbliver svarende til naturtypen.

Tønder Kommune vurderer, at der derfor foreligger særlige omstændigheder, som kan begrunde en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Redegørelse

Brdr. Højrup A/S har d. 17. september 2026, på vegne af ejer Frank Søndergaard, ansøgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til at rydde vedplanter i mosen på matr. 101, Kløjning, Nr. Løgum. Ansøger ønsker at få ryddet op til 50% af vedplanterne i mosen, for at holde dele af arealet lysåbent.

² Kommunen dispenserer i medfør af § 3, jævnfør § 65, stk. 2 i naturbeskyttelsesloven

Det skovbevoksede moseområde er en del af et større kompleks med naturtyperne hængesæk og eng. På matr. 101, Kløjning, Nr. Løgum er mosen over mange årtier tilgroet med høje vedplanter (figur 2).

Skovbevoksede tørvemoser opstår ved tilgroning af tidligere lysåbne moser, som følge af menneskeskabte påvirkninger. Store vedplanter øger fordampningen fra jordoverfladen, og kan dermed påvirke de hydrologiske forhold i mosen. Vedplanterne kan også ved skyggepåvirkning udkonkurrere de naturtypekarakteristiske plantearter. Dermed er tilgroning med høje vedplanter en trussel imod naturtypen.

Figur 2: Luftfoto fra sommeren i årene 1999, 2012 og 2024, som viser gradvis tilgroning af de lysåbne områder i projektområdet (rød markering).

Besigtigelse

Tønder Kommune har d. 22. september 2026 besøgt området med henblik på at dokumentere udbredelsen af naturtyper, plantesamfundet samt områdets egnethed som habitat for flagermus.

Arealet er en birkemose, som er næsten fuldstændig kronedækket og med blåtop og mosser dominerende i skovbunden (figur 3). Arealet fremstod relativt tørt. Et mindre område fremstod med hedekarakter med revling (figur 4). Der var en del forskellige arter af vedplanter, bl.a. dun-birk, bævreasp, stilkeg, skovfyr, hvidtjørn, almindelig røn og tørst, som alle er positivarter i naturtypen. Derudover fandtes flere partier med rødgran og vortebirk og glansbladet hæg. Der var flere positive strukturer i mosen som mere eller

mindre nedbrudt dødt ved, græsser samt bregner på bunden og træer i forskellige aldre. Nogle steder var var bundfloraen dog mere eller mindre skygget væk.

Figur 3: Birkemoen med unge birketræer og et ældre individ af rødgran.

Tønder Kommune vurderer, at en skånsom rydning af omtrent halvdelen af træerne vil bidrage til, at sikre de lysåbne områder i birkemoen, hvilket vil bevare det karakteristiske plantesamfund og naturtypen på dette sted. Derudover vil rydning af træer på arealet mindske fordampningen og sikre de hydrologiske forhold som er karakteristiske for naturtypen.

Figur 4: En mere lysåben del af mosen med karakter af hede. Her voksende primært blåtop, revling og tørst.

Glansbladet hæg er en invasiv art som spreder sig både vegetativt og ved frø, og som kan udkonkurrere hjemmehørende plantearter. Glansbladet hæg fandtes med størst tæthed i den nordlige ende af projektområdet. Det vurderes, at fjernelse af glansbladet hæg vil være naturforbedrende og medvirke til at bevare naturtypen.

For at undgå skader på vegetationen og jordbunden stilles der vilkår om, at køreplader anvendes, hvor det er nødvendigt for at undgå skader på vegetationen og jordbunden.

På den baggrund vurderer Tønder Kommune, at skånsom rydning af udvalgte vedplanter vil være naturforbedrende, ved at sikre flere lysåbne områder i birkemosen, mindske fordampning og modvirke øget udbredelse af glansbladet hæg.

Vurdering i forhold til Natura 2000 og bilag IV-arter

Natura 2000

Mosen ligger 600 meter fra Natura 2000-området N93 'Lindet skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov' som indeholder habitatområdet H82 'Lindet skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov' og Fuglebeskyttelsesområdet F66 'Lindet Skov, Hønning Plantage, Lovrup Skov og Skrøp'.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 82		
Naturtyper:	Visse-indlandsklit (2310)	Revling-indlandsklit (2320)
	Græs-indlandsklit (2330)	Søbred med småurter (3130)
	Næringsrig sø (3150)	Brunvandet sø (3160)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Højmose* (7110)
	Nedbrudt højmose (7120)	Hængesæk (7140)
	Tørvelavning (7150)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Ege-blandskov (9160)	Stilkeke-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	

Figur 5: Naturtyper på udpegningsgrundlaget for H82 'Lindet Skov, Hønning Mose, Hønning Plantage og Lovrup Skov'.

Mosen på 101 Kløjning, Nr. Løgum vurderes at svare til habitatnaturtypen skovbevokset tørvemose (91D0) som findes på udpegningsgrundlaget for H82 (figur 5). Rydning af omtrent 50% af træerne i området vil medvirke til, at genoprette de lysåbne forhold i mosen, som den naturtypekarakteristiske bundflora er tilknyttet. Tønder Kommune vurderer, at skånsom rydning af træer vil være med til at sikre naturtypens fremtidige beståen på dette sted.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 66		
Fugle:	Pibesvane (T)	Rød glente (Y)
	Hvepsevåge (Y)	Trane (Y)
	Tinksmed (Y)	Stor hornugle (Y)
	Natravn (Y)	Sortspætte (Y)
	Hedelærke (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Figur 6: Fugle på udpegningsgrundlaget for F66 'Lindet Skov, Hønning Plantage, Lovrup Skov og Skrøp'. Y markerer ynglefugle og T markerer trækfugle.

De fleste af fuglene på udpegningsgrundlaget for F82 yngler i lysåbne naturområder (figur 6). Dermed vil rydning af træer i den skovbevoksede del af mosen ikke påvirke yngle-eller rasteområder for tinksmed, hedelærke, trane, stor hornugle og rødrygget tornskade.

Sortspætte yngler fortrinsvis i bøgeskove. Da der ikke blev observeret bøgetræer ved besigtigelsen, vurderes mosen at være uegnet habitat for sortspætte. Hvepsevåge yngler fortrinsvis i ælde løvskove over 100 ha. Det skovbevoksede moseområde vurderes at være for småt til ynglende hvepsevåge.

Rød glente yngler nogle gange i åbne skovområder nær moser. Da rydningen skal foregå i en periode, som er udenfor rød glentes yngletid, vurderes projektet ikke at kunne påvirke eventuelt ynglende rød glente i området.

Bilag IV-arter

Tønder Kommune er forpligtet til at tage hensyn til levesteder for bestemte dyre- og plantearter, som er optaget på habitatdirektivets bilag IV, også hvis disse levesteder ligger udenfor habitatområder.

Indenfor en afstand på 5 km af mosen er der registreret følgende bilag IV-arter sydflagermus, pipistrelflagermus, vandflagermus, odder, spidssnudet frø, markfirben og grøn mosaikguldsmed.

Flagermus findes i hele landet. De benytter træer, huler og bygninger som yngle- og rastesteder. Ved besigtigelsen fandtes ikke træer med hulheder eller sprækker som er egnede til at huse flagermus. De fleste træer havde en stammediameter under 40 cm, og ingen huller, sprækker eller hulheder. På den baggrund vurderes det, at moseområdet ikke er egnet habitat for flagermus.

Odder er registreret i Lovrup Skrøb, 1,5 km vest for mosen samt ved Lobæk, 2 km øst for mosen. Odder benytter mange forskellige våde naturtyper til yngle- og rasteområder, hvor der er en lav grad af menneskelig forstyrrelse og et stort fødegrundlag. Moseområdet syd for projektområdet har kun relativt små søer, som i ringe grad kan understøtte fouragering af odder. Derudover er mosen ikke forbundet til større vandløb. På den baggrund vurderes det, at området ikke er egnet som ynglehabitat eller fourageringsområde for odder, og at projektet ikke vil kunne påvirke arten.

Spidssnudet frø er registreret i et vandhul 1,8 km nord for mosen. Det er muligt at arten benytter de lysåbne dele af moseområdet som habitat. Da rydningen skal foregå udenfor lysåbne områder samt udenfor paddernes yngletid, vurderes projektet ikke at kunne påvirke spidssnudet frø eller andre paddearter.

Markfirben er registreret 2,2 km syd for projektområdet. Markfirben benytter ikke skovbevoksede områder som yngle- eller forurageringsområde, og vurderes derfor ikke at blive påvirket af projektet.

Grøn mosaikguldsmed er registreret i en sø 3 km nord for projektområdet. Der er ingen søer på projektområdet og derfor vurderes projektet ikke at påvirke arten.

Tønder Kommune vurderer, at skånsom rydning af vedplanter på matr. 101, Kløjning, Nr.

Løgum ikke vil påvirke bestande af arter på habitatdirektivets bilag IV eller deres yngle- eller rasteområder.

Klage

Kommunens afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet³. Afgørelsen vil blive offentliggjort på Tønder Kommunes hjemmeside og de klageberettigede orienteres. Jeg har vedlagt en klagevejledning. Klagen skal være indgivet via klageportalen til Miljø- og Fødevareklagenævnet senest den 18. november 2026.

Dispensationen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Hvis der kommer klager, vil kommunen orientere dig om det.

Dispensationen falder bort hvis den ikke er blevet brugt inden tre år fra modtagelsen.

Venlig hilsen

Katja Gram

Miljømedarbejder

Myndighed I - Teknik og Miljø

Wegners Plads 2

6270 Tønder

toender.dk

³ Afgørelsen kan påklages til Miljø og Fødevareklagenævnet jf. §78 i naturbeskyttelsesloven

Klagevejledning

Naturbeskyttelsesloven

Du kan klage over afgørelser, truffet efter naturbeskyttelseslovens bestemmelser, til Miljø- og Føde-vareklagenævnet.

Afgørelsen kan påklages af

- Modtager for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra tidspunktet for bekendtgørelsen.

En tilladelse må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Er der klaget rettidigt, må tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder ved at søge på "klageportal" på borger.dk eller virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900 for private og kr. 1.800 for virksomheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klage-portalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klage-portalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til

Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klageberettiget eller Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen. Gebyret bliver også betalt tilbage, hvis klager får helt eller delvis ret.

Hvis afgørelsen bliver påklaget af andre, underretter kommunen dig om klagen.

Hvis du vil indbringe afgørelsen for en domstol, skal det ske inden 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt eller offentliggjort, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk.1.